

**Дейности и мерки, предприети от Българската агенция по безопасност на храните
в сектор „Фуражи“ по отношение на африканската чума по свинете**

АВГУСТ 2018 Г.

Предприети мерки в сектор „Фуражи“ във връзка с установения първи случай на АЧС при домашни свини 31.08.2018 г. (обл. Варна)

Период	Дейности и предприети мерки
Ежедневно	Проследяване на актуалната епизоотична ситуация в Европа чрез Системата за известяване на болести по животните (ADNS) на Европейската комисия, участие в заседания на Постоянния комитет по растения, животни, храни и фуражи към Европейската комисия (ЕК), заседания на международни организации, докладите на Европейския орган по безопасност на храните към ЕК (ЕОБХ), доклади от Центъра за оценка на риска по хранителната верига към Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ);
от 2009 г.	Изготвен и действащ Оперативен план за спешни действия за превенция, контрол и борба със заболяването АЧС;
от 2012 г. досега	Обучения и информационни кампании: <ul style="list-style-type: none"> - изготвени и разпространени са над 200 000 брошури, съдържащи информация по отношение на опасността от проникване и разпространение на заболяването АЧС. Брошурите са разпространени сред ловците и свиневъдите; - създадени са два филма за АЧС с обучителен характер, които са разпространени в цяла Европа; - експерти от БАБХ постоянно провеждат обучения на ловците. Всички материали във връзка с АЧС са предоставени на ловците и са публикувани на електронните страници на БГ лов и на Националното ловно-рибарско сдружение Съюз на ловците и риболовците в България; - направени са публикации за АЧС в списанията „Лов и риболов“, „Наслука“, „Ветеринарна сбирка“ и „Ветеринарномедицинска практика“ за запознаване на заинтересованите страни;
08.08.2017 г.	Провеждане на работни срещи със свиневъдни организации: Проведена работна среща с представители на свиневъдните организации в България. Представителите на свиневъдни асоциации бяха запознати с опустошителния характер на болестта АЧС, актуалната епизоотична

	<p>обстановка по отношение на болестта, риска от проникване и разпространение на болестта на територията на Република България, начините за разпространение, клиничните признаци, мерките за контрол. В резултат от представената информация и последвалата дискусия представителите на свиневъдни асоциации изразиха висока ангажираност и разбиране относно опасността и значителното негативно въздействие върху икономиката и търговията на страната, което ще окаже евентуалното разпространение на болестта в страната.</p>
04.10.2017 г.	<p>Сътрудничество Държавната агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) и Главна дирекция „Гранична полиция“ към МВР за контрол на хора и стоки от страни с констатирано заболяване и обезвреждане на конфискувани хранителни отпадъци и хранителни продукти, идващи от трети страни, както и кухненски отпадъци от превозни средства (въздушни, морски, сухопътни), работещи по международни линии (писмо № 5674-ЗЖКФ/ 04.10.2017 г. от Изпълнителния директор на БАБХ).</p>
30.08.2018	Получен сигнал за заболяемост в ОДБХ Варна.
31.08.2018	<p>Потвърждение на положителен резултат за вируса на АЧС (лаб. протокол No 02-3169/31.08.2018) в с. Тутраканци, общ. Провадия, обл. Варна, България.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разяснителна кампания във Варна - фермери, РВЛ, кметове и медии. - Заповед на изп. директор на БАБХ за обявяване на огнище и мерки за ликвидиране и контрол РД 1178/31.08.2018. - Нотификационно писмо до ЕК за потвърдено огнище на АЧС при домашни свине в България и предприети мерки и онлайн системите ADNS, WAHIS. - Свикване на кризисен щаб за АЧС в МЗХГ. - Свикване на епизоотична областна комисия Варна. - Извършена е евтаназията на 87 броя свине в с. Тутраканци, както и загробване и дезинфекция и обезвреждане на огнището. - Писмо до румънските компетентни власти за ограничаване на отстрела на диви свине в близост до българската граница.
04.09.2018 г.	<p>Европейската комисия излезе с Решение SANTE/7094/2018, относно определени временни мерки за защита във връзка с болестта африканска чума по свинете в България.</p>
05.09.2018 г.	<p>Във връзка с ограничаване на разпространението на заболяването Африканска чума по свинете и свеждане до минимум на всеки риск от разпространение на АЧС са изготвени мерки за биологична безопасност, относно фуражите и храненето на животните.</p>

	<p>Същите са публикувани на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните.</p> <p>С писмо с изх. 5025-ЗЖКФ/05.09.2018 г. са уведомени двете Асоциациите на свинеждите, Съюза на производителите на комбинирани фуражи и директорите на ОДБХ за мерките, които е необходимо да спазват относно АЧС.</p> <p>Посочените мерки са включени в Заповед № РД 11-1838/13.09.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ.</p>
<p>13.09.2018 г.</p>	<p>Проведена е работна среща със Съюза на производителите на комбинирани фуражи във връзка с установения положителен случай на Африканска чума по свинете</p>
<p>13.09.2018 г.</p>	<p>Заповед № РД 11-1838/13.09.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ, с което се разпорежда на директорите на областните дирекции по безопасност на храните да предприемат мерки по отношение на извършването на контрола на фуражите, във връзка с ограничаване на разпространението на заболяването Африканска чума по свинете и свеждане до минимум на всеки риск от разпространение на АЧС. Заповедта включва всички мерки, които вече са публикувани на електронната страница:</p> <p>I. В животновъдните обекти, в които се отглеждат свине:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фуражите да се съхраняват в затворени помещения – складове и/или силози, за да се ограничи достъпа на животни, които са носители и разпространители на вируса. 2. Забранява се: <ol style="list-style-type: none"> а) внасянето и изхранването на прясна трева (зелена маса) във фермата освен ако същата не е съхранявана (без да има достъп на животни до суровината) в продължение на най-малко 60 дни преди храненето ѝ; б) зърнени култури и други фуражни суровини на свине, освен ако същите не са съхранявани (без да има достъп на животни до суровината) в продължение на най-малко 60 дни преди храненето им; в) използване на слама за постеля на свине, освен ако не е обработена, за дезактивиране на вируса на АЧС или съхранявана (без да има достъп на животни до сламата) най-малко 90 дни преди употреба ѝ. г) размяна или преотстъпване на оборудване, фуражи и постеля с други ферми, освен ако нямат технологична свързаност. 3. Да се предприемат действия от страна операторите за обезопасяване на всички отвори и възможните достъпни места за диви свине при съхранение на фуражи във фермата, с цел предотвратяване разпространението на вируса от диви на домашни свине и ограничаване на епидемиологичните случаи при домашни свине. 4. Собственикът/ползвателят да гарантира, че обектът има вход, който разполага с оборудване и място за измиване и дезинфекция на хора и транспортни средства. 5. Собственикът/ползвателят да гарантира, че обектът разполага с обособено място и оборудване за механично почистване, измиване и дезинфекция на транспортни средства (за живи животни, фуражи и инвентар) и на подвижни съоръжения, позволяващи отвеждане на отпадните води.

	<p>6. Да се извършва почистване и дезинфекция на транспортните средства, като:</p> <p>а) при пристигането във фермата или фуражното предприятие (при производство на фуражи в стопанството) ходовата част на транспортните средства да се почиства и дезинфекцира;</p> <p>б) при напускане на фермата или фуражното предприятие (при производство на фуражи в стопанството) ходовата част на транспортните средства да се почиства и дезинфекцира, за да се гарантира, че видимата повърхност е чиста.</p> <p>7. Дезинфекцията да се извършва с подходящи дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.</p> <p>II. В предприятията за производство на комбинирани фуражи, предназначени за всички категории свине, предназначени за пазара и/или за нуждите на собственото животновъдно стопанство операторите да предприемат следните мерки:</p> <p>1. В програмата за оценка на доставчиците на фуражни суровини да е оценен риска от възможността за пренос на вируса на АЧС чрез фуража, като се вземе предвид вида на фуража.</p> <p>2. Съхранение на зърнените и други фуражни суровини след прибирането на реколтата и преди употребата им за производство на комбинирани фуражи за период не по-малък от 60 дни или преработка на същите при температура над 65°C. Фактори, които могат да намалят риска от пренос на вируса на АЧС – по-дълъг срок на съхранение преди употреба при производството на комбинирани фуражи или подлагани на последваща термична обработка - гранулиране.</p> <p>3. Съхранение на фуражите в затворени помещения – складове и/или силози.</p> <p>4. Почистване и дезинфекция на транспортните средства за превоз на фуражи, както и транспортните средства, обслужващи самите предприятия.</p> <p>5. Операторът да гарантира, че всеки вход в обекта разполага с оборудване и място за измиване и дезинфекция на хора и транспортни средства.</p> <p>6. Операторът да гарантира, че обектът разполага с обособено място и оборудване за механично почистване, измиване и дезинфекция на транспортни средства и на подвижни съоръжения, позволяващи отвеждане на отпадните води.</p> <p>7. Операторът да разполага с актуална процедура за почистване на транспортните средства, за да гарантира че същите се почистват ефективно във връзка с усложнената епизоотична обстановка.</p> <p>8. При използване на наети транспортни средства да се изисква гаранция, че същите са почистени с дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.</p> <p>9. Дезинфекцията да се извършва с подходящи дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.</p> <p>10. Операторът да гарантира, че се води и съхранява дневник, в който се отразяват посещенията на външни лица, който е наличен в обекта.</p>
<p>13.09.2018 - 17.09.2018 г.</p>	<p>В ОДБХ са проведени срещи със собствениците на свиневъдни стопанства и управителите на предприятията за производство на фуражи за запознаване с мерките мерки за биологична безопасност, относно фуражите и храненето на животните във връзка с АЧС.</p>

18.09.2018 г.	Решението за промяната на рестрикциите гласувано на 18 септември 2018 г. от Постоянния комитет по растения, животни, храни и фуражи в Брюксел за облекчаване на наложените ограничения и за нормализирането на свиневъдния бизнес в областта и в цялата страна.
	БАБХ работи в изключителна прозрачност и представи на Европейската комисия доказателства както за ликвидирането на огнището на заразата в Тутраканци, така и за извършения клиничен и серологичен надзор на селищата в областта. Доказателство за адекватните действия на агенцията са и двете инспекции от страна на екипа на Европейската комисия за извънредни ситуации – една две седмици преди появата на огнището и втора непосредствено след депопулиране на засегнатото селище.

ЮЛИ 2019 Г.

Предприети мерки за сектор „Фуражи“ във връзка с установения втори случай на АЧС при домашни свине 03.07.2019 г. (обл. Плевен)

Ежедневно	Проследяване на актуалната епизоотична ситуация в Европа чрез Системата за известяване на болести по животните (ADNS) на Европейската комисия, участие в заседания на Постоянния комитет по растения, животни, храни и фуражи към Европейската комисия (ЕК), заседания на международни организации, докладите на Европейския орган по безопасност на храните към ЕК (ЕОБХ), доклади от Центъра за оценка на риска по хранителната верига към Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ);
23.01.2018 г.	Практическо ръководство за борба с Африканската чума по свинете утвърдено със Заповед № РД 11-166/23.01.2018 г.
Октомври 2018 г.	През 2018 г. в списание „Фуражи и хранене“ е публикувана и информация за заболяването АЧС, какви мерки и действия трябва да бъдат предприети, за да се ограничи разпространяване на заболяването.
21.02.2019 г.	Публикувана е одобрена Програма за надзор и контрол на болестта африканска чума по свинете в България през 2019 – 2021 г.
03.07.2019 г.	Обявено второ огнище на АЧС при домашни свине (Заповед № РД 11-1261/03.07.2019 г. за обявяване на огнище в с. Жернов, общ. Никопол, област Плевен)
03.07.2019 г.	<p>Актуализирана е Заповед № РД 11-1838/13.09.2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ със Заповед № РД 11-1264/03.07.2019 г. със която са определени изискванията за извършването на контрола на фуражите, във връзка с ограничаване на разпространението на заболяването Африканска чума по свинете и свеждане до минимум на всеки риск от разпространение на АЧС. Мерките които се прилагат са същите както и при първоначалното възникнало огнище през 2018 г. Разграничени по отношение на животновъдните обекти и фуражните предприятия.</p> <p>I. В животновъдните обекти, в които се отглеждат свине:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фуражите да се съхраняват в затворени помещения – складове и/или силози, за да се ограничи достъпа на животни, които са носители и разпространители на вируса. 2. Забранява се: <ol style="list-style-type: none"> а) внасянето и изхранването на прясна трева (зелена маса) във фермата освен ако същата не е съхранявана (без да има достъп на животни до суровината) в продължение на най-малко 60 дни преди храненето ѝ; б) зърнени култури и други фуражни суровини на свине, освен ако същите не са съхранявани (без да има достъп на животни до суровината) в продължение на най-малко 60 дни преди храненето им; в) използване на слама за постеля на свине, освен ако не е обработена, за дезактивиране вируса на АЧС или съхранявана (без да има достъп на животни до сламата) най-малко 90 дни преди употреба ѝ. г) размяна или преотстъпване на оборудване, фуражи и постеля с други ферми, освен ако нямат технологична свързаност.

3. Да се предприемат действия от страна операторите за обезопасяване на всички отвори и възможните достъпни места за диви свине при съхранение на фуражи във фермата, с цел предотвратяване разпространението на вируса от диви на домашни свине и ограничаване на епидемиологичните случаи при домашни свине.

4. Собственикът/ползвателят да гарантира, че обектът има вход, който разполага с оборудване и място за измиване и дезинфекция на хора и транспортни средства.

5. Собственикът/ползвателят да гарантира, че обектът разполага с обособено място и оборудване за механично почистване, измиване и дезинфекция на транспортни средства (за живи животни, фуражи и инвентар) и на подвижни съоръжения, позволяващи отвеждане на отпадните води.

6. Да се извършва почистване и дезинфекция на транспортните средства, като:
а) при пристигането във фермата или фуражното предприятие (при производство на фуражи в стопанството) ходовата част на транспортните средства да се почиства и дезинфекцира;

б) при напускане на фермата или фуражното предприятие (при производство на фуражи в стопанството) ходовата част на транспортните средства да се почиства и дезинфекцира, за да се гарантира, че видимата повърхност е чиста.

7. Дезинфекцията да се извършва с подходящи дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.

II. В предприятията за производство на комбинирани фуражи, предназначени за всички категории свине, предназначени за пазара и/или за нуждите на собственото животновъдно стопанство операторите да предприемат следните мерки:

1. В програмата за оценка на доставчиците на фуражни суровини да е оценен риска от възможността за пренос на вируса на АЧС чрез фуража, като се вземе предвид вида на фуража.

2. Съхранение на зърнените и други фуражни суровини след прибирането на реколтата и преди употребата им за производство на комбинирани фуражи за период не по-малък от 60 дни или преработка на същите при температура над 65°C. Фактори, които могат да намалят риска от пренос на вируса на АЧС – по-дълъг срок на съхранение преди употреба при производството на комбинирани фуражи или подлагани на последваща термична обработка - гранулиране.

3. Съхранение на фуражите в затворени помещения – складове и/или силози.

4. Почистване и дезинфекция на транспортните средства за превоз на фуражи, както и транспортните средства, обслужващи самите предприятия.

5. Операторът да гарантира, че всеки вход в обекта разполага с оборудване и място за измиване и дезинфекция на хора и транспортни средства.

6. Операторът да гарантира, че обектът разполага с обособено място и оборудване за механично почистване, измиване и дезинфекция на транспортни средства и на подвижни съоръжения, позволяващи отвеждане на отпадните води.

7. Операторът да разполага с актуална процедура за почистване на транспортните средства, за да гарантира че същите се почистват ефективно във връзка с усложнената эпизоотична обстановка.

8. При използване на наети транспортни средства да се изисква гаранция, че същите са почистени с дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.

9. Дезинфекцията да се извършва с подходящи дезинфектанти, които са разрешени за контакт с животните и са ефективни срещу вируса на АЧС.

	<p>10. Операторът да гарантира, че се води и съхранява дневник, в който се отразяват посещенията на външни лица, който е наличен в обекта.</p> <p>Освен посочените специфични мерки в двете заповеди се прилагат и мерките съгласно въведените в законодателството забрани за хранене на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. животни от даден вид, различни от животните с ценна кожа, с преработени животински протеини, получени от животни от същия вид (за канибализъм); 2. хранене на селскостопански животни, различни от животните с ценна кожа, с кухненски отпадъци или с фуражни суровини, съдържащи кухненски отпадъци или получени от кухненски отпадъци. <p>Заповед № РД 11-1264/03.07.2019 г. за актуализиране на Заповед № РД 11-1838/13.09.2018 г. е налична на електронната страница на БАБХ на следния линк: http://www.babh.government.bg/bg/Page/ASF2/index/ASF2/%D0%90%D1%84%</p> <p>Изготвените през 2018 г. мерки за биологична безопасност, относно фуражите и храненето на животните се поддържат актуални и са достъпни на следния линк: http://www.babh.government.bg/bg/Page/feed_control_Info/index/feed_control_Info/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%</p> <p>През 2018 г. в списание „Фуражи и хранене“ е публикувана и информация за заболяването АЧС, какви мерки и действия трябва да бъдат предприети, за да се ограничи разпространяване на заболяването.</p>
<p>15.07.2019 г.</p>	<p>Проведена е работна среща с представители на операторите в сектора на фуражите, в т.ч. Съюза на производителите на комбинирани фуражи във връзка с установения положителен случай на Африканска чума по свинете</p>
<p>24.07.2019 г.</p>	<p>Изпратено е писмо изх. № 4088-ЗЖКФ/24.07.2019 г. от БАБХ до всички ОДБХ, във връзка с усложнената епизоотична обстановка в България и превенцията за разпространение на заболяването африканска чума по свинете, с което Българска агенция за безопасност на храните напомня, че съгласно чл. 133, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинска дейност „общинските съвети определят с наредба обема на животновъдната дейност и местата за отглеждане на селскостопански животни по смисъла на Закона за животновъдството на територията на съответната община“. В ал. 2 на същия член са определени задълженията на кметовете и кметските наместници, като в т. 9 е посочено, че те осъществяват контрол за спазване на наредбата по ал. 1.</p> <p>Прилагането на мерките по отношение изискванията за храненето на животните в „заден двор“ са като препоръка на експерти с дългогодишен опит от екипа за спешни действия на Европейската комисията и са съобразени със Стратегията на Европейския съюз за борба със заболяването африканска чума по свинете.</p> <p>Изискванията в Закона за фуражите по отношение храненето на животните се отнасят за всички лица, които отглеждат животни, включително и за задоволяване на нуждите на собственото домакинство. Към тези епизоотични единици се отнася т.нар. „заден двор“ в който се отглеждат прасета, в които отглежданите животни трябва да задоволяват само тези нужди.</p> <p>В чл. 4а, ал. 4 е разпоредено: „Забранява се храненето на животните с фуражи в нарушение на чл. 7 и приложение IV към Регламент (ЕО) № 999/2001“, което е свързано с фуражната забрана по отношение храненето на животните с преработени животински протеини, относими към съответния вид животни.</p>

	<p>В чл. 4а, ал. 5 е разпоредено: „Забранява се храненето на животните в нарушение на чл. 11, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1069/2009 за страничните животински продукти“, а именно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. животни от даден вид, различни от животните с ценна кожа, с преработени животински протеини, получени от животни от същия вид (за канибализъм); 2. хранене на селскостопански животни, различни от животните с ценна кожа, с кухненски отпадъци или с фуражни суровини, съдържащи кухненски отпадъци или получени от кухненски отпадъци. 3. хранене на селскостопански животни със зелена маса, директно чрез паша или чрез окосена растителност от земя, която торена с органични торове или подобрители на почвата, различни от оборски тор 21 дни след последното натоляване. <p>В чл. 26, ал. 4 е разпоредено: „При хранене на животни лицата, които ги отглеждат спазват изискванията за съответните дейности, определени в Приложение III на Регламент (ЕО) № 183/2005 относно хигиената на фуражите“.</p> <p>Прилагането на мерките за превенцията за разпространение на заболяването африканска чума по свинете е отговорност на всички заинтересовани страни. Както и до сега Българска агенция по безопасност на храните търси съдействие и сътрудничество от всички институции, включително и от органите на местната власт.</p> <p>Директорите на ОДБХ трябва да запознаят отново Областните епизоотични комисии с тези изисквания по отношение на храненето на животните и съответните забрани, които се отнасят и за прасетата, отглеждани в личния двор („заден двор“). Служителите на местната власт в лицето на кметовете и кметските наместници също трябва да обясняват на стопанина, че за него (стопанина) е голям риск, ако храни с кухненски отпадък, зелена трева и зърно, което е директно прибрано от полето без да е престояло в затворено пространство минимум 60 дни. Също така трябва да се обясни и за забраните свързани с храненето на животните са задължителни за всички лица, които отглеждат животни, включително и за задоволяване на нуждите на собственото домакинство.</p> <p>При установяване на случаи на нарушения на тези забрани служителите на местната власт незабавно трябва да уведомяват областните дирекции по безопасност на храните.</p>
<p>03.07.2019 г.</p>	<p>В ОДБХ се провеждат срещи със собствениците на свиневъдни стопанства и управителите на предприятията за производство на фуражи (производители на фуражни суровини, производители на комбинирани фуражи) за запознаване с мерките за биологична безопасност, относно фуражите и храненето на животните във връзка с АЧС.</p> <p>Работи се активно и близък контакт с всички участници във фуражната верига.</p>